

„Dodikovo i Čovićevo ponašanje je sramotno, te je nespojivo s europskim vrijednostima koje se temelje na poštivanju osnovnih ljudskih prava i ravnopravnosti svakog pojedinca. Čović i HDZ BiH traže paradržavu po ugledu na Dodikovu Republiku Srpsku“, još početkom prošle godine je govorio Josip Juratović zastupnik SPD-a u Bundestagu, prvi i jedini Hrvat koji je izabran u njemački parlament. Taj bivši sindikalni aktivist rođen u Koprivnici 15.1.1959. g. u Njemačkoj je izuzetno cijenjen, ali u hrvatskim političkim krugovima baš i ne. Izjave koje je nedavno dao, su puno optimističnije od onih izrečenih prije godinu dana, a u njima dobronamjerno ukazuje da ukoliko BiH želi ići putem Europske Unije, treba preuzeti europski sistem zaštite ljudskih prava, te ujedno upozorava da „bez ravnopravnosti svih građana na cijelom dijelu države nema dalje. U 2021. godini slijede ozbiljne promjene Ustava koje bi riješile i hrvatsko pitanje, ali i presudu Suda u Strasbourgu Sejdić – Finci“.

Iz Juratovićevih poruka možemo zaključiti ako je već 2020. godina bila obilježena nesrećama, Covidom 19 i požarima, poplavama i potresima, sva je prilika da nam 2021. godina bude ne samo bolja, već i godina velike nade, pogotovo za BiH i njene građane, da konačno i njih sunce ogrije kako bi u svojoj domovini Bosni i Hercegovini bili u mogućnosti ostvariti vlastiti put do sreće, a ne ga tražiti po bijelom svijetu i u tuđini.

Bosna je ključ Europe.

Bez uspjeha Bosne i Hercegovine, nema ni uspjeha Europe. Sudbine se BiH i Europe isprepliću, obje su pod nacionalističkom presijom koju u BiH predvode Dodik i Čović, uz podršku Srbije i neočekivano pružene ruke sa Pantovčaka predsjednika RH Zorana Milanovića. Nacionalizam je zaustavio bilo kakvi napredak BiH, a njegovi protagonisti podršku dobijaju od Putinova režima iz Moskve.

Sasvim je jasno da je BiH postala test za cijelu Europu. Stoga se, posebno nakon Bidenove pobjede na predsjedničkim izborima u SAD, budi nada da daljnjeg neuspjeha multikulturalnosti i multikonfesionalnosti u BiH neće biti, jer bi se u tom slučaju širom otvorila vrata nacionalizmu u Europi, što bi toliko osnažilo pokrete okupljene oko Viktora Orbana da bi moglo dovesti u pitanje i samu opstojnost Europske Unije.

Bosna je tako postala čuvarica Europe.

Zato je pitanje rješenja za Bosnu i Hercegovinu nešto o čemu sigurno neće odlučivati Dodik i Čović, a još i manje Milanović i Vučić. Imponira li Zoranu Milanoviću društvo Čovića i Dodika, Vučića i Putina, u kojem se našao i s kojim dijeli zajedničke poglede u odnosu na Sporazum iz Daytona? Hrvatska će se morati odlučiti da li će saveznike tražiti u krugu Dodika, Vučića i Putina, ili na strani gdje bi to bilo realno očekivati od zemlje članice EU i NATO-a, u društvu Joea Bidena i Angele Merkel. Na sreću o tome neće u Hrvatskoj biti presudno što misli nepredvidivi Zoran Milanović, ipak se o tome više pita Vlada RH. Kojim će putem krenuti Hrvatska ostaje da se vidi. Suprotno Milanoviću koji smatra da se Dayton „ne može promijeniti bez nasilja, onog mentalnog“, te isto tako „da je građanska država dobra stvar ali daleki san“, naznačio je hrvatski ministar vanjskih poslova Grlić Radman nedavno u emisiji Jelene Mikovčić na Hrvatskom radiju rekavši, vjerojatno na zaprepaštenje Milanovića i njegovih savjetnika kako „Nije Dayton uklesan u kamenu“. Time je jasno poručeno da će hrvatska strana biti kooperativna po pitanju nužnih promjena Daytonskog sporazuma.

Ako pomno razmotrimo riječi dobro informiranog njemačkog parlamentarca Josipa Juratovića kako nas u 2021. godini čekaju ozbiljne promjene Ustava na tragu ravnopravnosti svih građana, a koje trebaju riješiti i hrvatske prigovore o izboru člana Predsjedništva BiH, te implementirati i sudsku presudu Sejdić-Finci, kakve zaključke možemo izvući.

Prije svega treba krenuti od činjenice da je Sud za ljudska prava još 2009. godine utvrdio da je sadašnje rješenje izbora članova Predsjedništva BiH diskriminatorsko, jer se izbor vrši s obzirom na etničko porijeklo, a Sud to smatra „teškim oblikom rasne diskriminacije“. Isto je tako diskriminatorska i odredba da se u Predsjedništvo BiH ne mogu kandidirati oni koji nisu pripadnici nekog od konstitutivnih naroda. Zamislite da u njemačkom Ustavu stoji da predsjednik Njemačke može biti samo etnički Nijemac, ili da u hrvatskom Ustavu piše kako predsjednik može biti samo nacionalno svjesni Hrvat. Upravo je to slučaj sa Ustavom BiH i to će se morati mijenjati. Juratović dalje kaže da će buduće rješenje uvažiti i hrvatske prigovore i presudu Suda za ljudska prava. No, kako se to može ostvariti?

Postoji samo jedan način i to da Bosna i Hercegovina dobije predsjednika!

Sama ta promjena stubokom bi izmijenila stanje u bosanskohercegovačkom društvu. Ostala bi

jedino dilema da li predsjednika birati na izravnim izborima ili u parlamentu. Izravni izbor ima mnoge prednosti iako će na njega malobrojnije zajednice teško pristati. Takav način izbora gdje svi građani BIH biraju predsjednika donio bi nužnu toleranciju u društvu jer je sasvim jasno da bi za predsjednika mogao biti izabran samo onaj tko je prihvatljiv kako u Sarajevu, tako i u Banja Luci i Mostaru. To bi iz utrke izbacilo ekstremne nacionaliste koji su sada na sceni na svim stranama, a afirmiralo bi političare kod svih naroda koje karakterizira snošljivost i obazrivost.

Oni političari koji se obraćaju samo i isključivo svojoj naciji, te svoj identitet crpe isključivo kroz etničku pripadnost biti će prošlost, a političku prolaznost će imati ljudi koje resi snošljivost i uvažavanje, te shvaćanje da biti Bosanac i Hercegovac ne ugrožava i ne poništava to da si Srbin, Hrvat ili Bošnjak.

U takvoj BIH cijeniti će se oni koji rade za dobrobit svih, a ne samo svojih.

Favorizirati će se tolerancija, obazrivost i uvažavanje drugačijeg, mržnje i isključivosti će biti manje, a dobrota bi imala priliku zagospodariti Bosnom i Hercegovinom.

Ploče, 2.1.2021.

VEDRAN SRŠEN